

Zmaj v Postojnski jami (ljudska pravljica)

V davnih časih je živel zmaj, ki pa ni bil navaden zmaj. Živel je v prostranih votlinah Postojnske jame, v večni temi, zato so mu okoličani rekli jamski zmaj. Slovel je po bučnem rjoventju. Vsakokrat ko se je prikazal ob vhodu v jamo, je tulil, da se je Sovič, hrib nad jamo, kar stresal. In okoličani so pošast lahko umirili le tako, da so ji metali v globino kar cela jagnjeta in teleta. Ko se je mrcina nažrla in napila vode iz reke Pivke, se je spet umaknila v črne globine jame.

Ne manj strašen ni bil zmajev ogenj. Kadar je bila pošast razjarjena, je iz globokega žrela bruhala krvavordeče plamene, ki so kot bliski švigali na vse strani. Med plameni je žarelo strašno zobovje in dolg, razklan, rdeč jezik je slikal kot tisoč kač. Dolgo valjasto telo so nosile kot sod debele tace, ob napetih bokih pa sta vztrepetavali kovinsko zelenkasti kožni krili. In rep? Rep je bil dolg, dolg in debelejši od sosedove hruške, ki je trije otroci niso mogli objeti. Končal se je s suličastim izrastkom, ki se je bleščal kot jeklo.

Pošast je bila za ljudi strašna nadloga. Vrli Postojnci in njihov župan so si hudo belili glave in premišljevali, kako bi se je znebili. A prava misel ni in ni hotela šiniti v glave. Čas pa je tekkel. Deželo je spet ogrelo pomladansko sonce. Kmalu je bila tu prva košnja in žetev zlatorumene pšenice. Potem so dozorele hruške. In nekega jutra so bila polja in bregovi spet pobeljeni s snegom, okrog vogalov pa je žvižgala burja in znašala sneg v zamete nenavadnih oblik. Ljudje so se posedli ob toplih ognjiščih in mislili in razmišljali, kako bi se požrešne nadloge odkrižali.

V Šmihelu pod Nanosom pa je brezskrbno živel trinajstletni pastir, ki mu je bilo ime Jakob. Po nanoških tratah je pasel trop ovac in dve kozi in veselo igral na svojo piščal. Slovel je daleč naokoli kot bistroumen, iznajdljiv in pogumen fant. In na pomlad so se ga meščani spomnili in poslali ponj.

Postojnci z županom v sredini so ga sprejeli ob založeni mizi, polni vseh dobrot, ki jih premorejo ti kraji. Jakob jih je poslušal, poslušal in dolgo ni rekel nobene. Nazadnje pa jim

je obljubil, da bo zmaja ugonobil, se zahvalil za imenitno pogostitev in se vrnil v Šmihel. Možje pa so za njim zmajevali z glavami, rekoč: »Kako naj bo taki zverini, kot je jamski zmaj, kos tak krhek fantič, ki ga nikjer nič ni, pa čeprav je še tako pameten?!«, Jakob je vedel svoje.

Ob svoji čredi je poslej vsak dan razmišljal, kako bi zmaja vendarle ugonobil. In iznenada se mu je posvetilo. Spomnil se je, da je ondan pomagal sosedu v bližnjem gozdu zložiti apnenico. Vedel je, kako se žge apno in kako se živo apno umori. Če ga poliješ z vodo, zacvrči in zašumi, zavre, zakipi in se strahotno razgreje, da v hipu izžge vse živo. In ko je zvečer vse še enkrat dobro premislil, je vedel: zmaja bo pokončalo živo apno.

Zgodaj zjutraj je bosonog, s pastirskim klobukom na glavi in s staro torbo čez rame in z lepo izrezljano palico v roki zakoračil po rosni stezi proti Postojni. Pod prevelikim klobukom pa je v bistri glavi nosil s seboj zvijačo.

V mestu so ga pričakali z nemirno radovednostjo. Ukazal jim je: »Ubijte največje tele in ga oderite. Kožo zašijte. Nagačite jo z živim apnom.« Meščani so storili, kakor jim je velel. Ko je bilo vse pripravljeno, so to nagačeno tele odnesli na visoko skalo tik nad vhomom v Postojnsko jamo. In so čakali, kdaj bo zmaj s tuljenjem naznanil, da je spet požrešno lačen!

Komaj se je zaslišalo strahotno rjojenje, je čakajočim meščanom stopil strah v kosti in pobrisali so jo, da ni bilo za njimi ne duha ne sluha. S pastirjem Jakobom jih je ostalo le nekaj najbolj pogumnih. Tuljenje je postajalo vse bolj grozno, slišati je bilo tudi, kako je zmaj s svojim velikanskim trupom lomastil med kapniki, ki so se lomili in drobili. Zasmrdelo je po žveplu, pošast je bruhalo ogenj. Iskre so se utrinjale prav ob skali, na kateri so čepeli pogumni možje. Skala se je stresala. Jakob je ocenil, da prihaja pravi trenutek.

Vrli meščani so hrano ponavadi metali skozi ozko skalno tesen, preden se je pošast pojavila, da so se lahko pravi čas razbežali. In ko se je zver zdaj pojavila na vhodu in ni našla običajnega obroka, je zatulila, da je šlo ljudem skozi kosti, bruhnila je ogenj in dim in tako silovito udarila z repom, da se je rušilo kamenje. Pastirec Jakob je tedaj dvignil nagačeno tele visoko nad glavo in ga zalučal pošasti naravnost v žrelo. Požrla ga je na mah.

Mrcino je po tem obilnem obroku močno zažejalo. Sklonila se je k Pivki in pila do onemoglosti. Skoraj bi vode zmanjkalo in bi Pivka presahnila. Tedaj pa je začelo delovati živo apno. Začelo se je kuhati in vreti, sproščala se je vroča para, v trebuhu je žgalo in žgalo do strahotnih bolečin. Zveri so se ogenj in dim in para valili iz žrela, iz oči in ušes, iz

nozdrvi in vseh drugih odprtih. Od njenega divjega premetavanja se je tresla zemlja. Z jeklenimi kremplji je praskala okoli sebe, da se še dandanašnji na sigastih stenah v jami poznajo globoke praske.

Otočani iz sosednjega Velikega Otoka so s strahom sprejemali dogajanje. Nenadoma so zaslišali nekaj kot grom ob nevihti, da jih je oblila groza. Pastirec Jakob pa si je oddahnil, saj je vedel, da strašne pošasti ni več, da jo je z vodo zalito živo apno razneslo. Splezal je s skale in prihiteli so drugi ljudje. Vsem je odleglo, saj strašne pošasti ni bilo več. Nazdravili so si s šilcem močnega, s pravo domačo slivovko, ki ji od tedaj rečejo zmajeve solze.

Hvaležni in presenečeni Postojnci so iz zmajeve kože izdelali novo torbo najprej pastirju Jakobu, potem pa še torbe sebi in vsem, ki so tiste dni prišli naokoli. In od tedaj se Postojncem zafrkljivo reče tudi torbarji. Pa niso nič hudi zato. Da so se rešili strahotnega jamskega zmaja.